

عنوان مقاله:

مرزهای مفهومی فرم در معماری

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 17، شماره 89 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

سمیرا عادل - پژوهشگر دکتری معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران. مربی گروه مهندسی معماری، دانشکده هنر و معماری صبا، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

هادی ندیمی - استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: فرم، مفهومی بنیادین در گفتمان معماری است که متأثر از تحول اندیشه معماری دستخوش تحولات متعددی شده است. انباشت غیر نظام‌مند مفاهیم فرم در گفتمان معاصر، ابهام و پیچیدگی معنایی فرم را موجب شده است. از سوی دیگر عدم توجه به ماهیت پویای فرم و شناخت ناکافی از نیروهای مؤثر بر تحول آن، فرم را همچون مفهومی منجمد نمایان ساخته و کارایی آن را در پاسخگویی به مسائل امروز معماری با تردید همراه کرده است. اهداف پژوهش: این مقاله در پی بنانهادن بستری نظری است که ضمن وضوح‌بخشی و ساماندهی بدین مفهوم گونه‌گون، پویایی مفهومی آن را نیز تضمین کند. روش پژوهش: این پژوهش با استناد به رهیافت تبارشناسی فوکو به انجام رسیده است. نخست شرایط شکل‌گیری مفهوم فرم از مبدأ پیدایش آن در اندیشه فلسفی بررسی شده، سپس با تکیه بر دستاوردهای حاصل به نظریه‌های جریان‌ساز معماری رجوع شده است. پس از کدگذاری و مقوله‌بندی، تحولات بنیادین مفهوم فرم و شرایط و پیامد تحول آنها تحلیل و نقدی از وضعیت امروز فرم ارائه شده است. نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان می‌دهد تحول مفهوم فرم ریشه در تحول شناخت معماری از سه منظر هستی‌شناسی، زیبایی‌شناسی و معرفت‌شناسی دارد. در میان این نیروها، معرفت‌شناسی و تحلیل نحوه شناخت انسان مهمترین عامل تحول فرم از گفتمان پیشامدرن تا دوره معاصر بوده است. تحول شناخت معماری به شکل‌گیری شش مرز مفهومی فرم مشتمل بر جلوه، ایده، گونه، ساختار، معنا و قابلیت انجامیده است که هر یک ناگزیر از اقتضائات شناختی، فهم معماری را به وجوه خاصی از آن محدود کرده‌اند. در چنین وضعیتی با طرح مفهوم «میدان فرم» تلاش شده ضمن ایجاد بستری برای ساماندهی مفاهیم فرم و تضمین و پویایی این مفهوم، متناسب با تحولات شناختی، دستیابی به فهمی جامع از معماری نیز تضمین شود.

کلمات کلیدی:

فرم، شناخت معماری، مرز مفهومی، اندیشه فلسفی، میدان فرم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1152351>

